

A black and white photograph showing two hands holding a horizontal line of white chalk. The hand on the left is a light-skinned adult hand, while the hand on the right is a darker-skinned child's hand. The child's hand is wrapped with a light-colored cloth or bandage around the wrist and lower forearm. The background is a plain, light gray.

Kaukaasia kriidiring



149. hooaeg

Õhtu, tood tagasi kõik,
mis pillas laiali kirkas koit,
tood lamba ja kitse,
tood emale tagasi lapse.

Sappho, Jaan Kaplinski



MARIAN HEINAT

BERTOLT BRECHT

Kaukaasia kriidiring

Der Kaukasische Kreidekreis

DRAAMA MÄGEDE JA LAULUDEGA KAHES VAATUSES

TÖLKIJA LAUR KAUNISSAARE

LAVASTAJA JA DRAMATURG TIIT PALU

KUNSTNIK EUGEN TAMBERG

MUUSIKA AUTOR GIJA KANTŠELI

MUUSIKAJUHT ELE SONN

VALGUSKUNSTNIK MARGUS VAIGUR (ENDLA)

VIDEOKUNSTNIK JANEK SAVOLAINEN

LAVATRIKKIDE JUHENDAJA ENAR TARMO

HELIREŽISSÖÖR VAIKO VREIMANN

LAULUTEKSTIDE TÖLKIJA I. ONASSIS

ETENDUSE JUHT SIIM SAREAL

ESIETENDUS 23.02.2019 VANEMUISE SUURES MAJAS

Näidendi esitusõigusi vahendas Eesti Teatri Agentuur

OSADES

AIVAR TOMMINGAS – Jutustaja

MARIAN HEINAT – Gruše Vachnadze

KARL LAUMETS – Simon Chachava

MERLE JÄÄGER – Lapsehoidja, Teenijanna, Peen daam, Talunaine, Ämm, Rahva esindaja, Arst

PIRET KRUMM – Natella Abašvili, Peen daam, Aniko, Rahva esindaja, Ludovika

REIMO SAGOR – Adjutant, Kapral, Preester, Vennapoeg, Jalutu mees

JAANUS TEPOMEES – Vürst Kazbegi, Talumees, Ratsaväelane, Lavrenti Vachnadze,

Pögenik, Maksumaksja, Peremees, Advokaat

OTT SEPP – Georgi Abašvili, Talumees, Jussup, Šauva

ANDRES MÄHAR – Azdak

Sõdurid ja rahvas, teatetoojad ja sõnaviijad, pealtvaatajad ja kaasalööjad

BÄND

KERSTI PERANDI (flöödid)

KARL LAANEKASK (kitarr, bandžo)

ALARI PIISPEA (lugude arranžeringud, bass)

TANEL AAVAKIVI (vaskpillid)

MARGUS TAMMEMÄGI (löökpillid)

ELE SONN (klahvpillid)

Lavastuses on kasutatud Jaan Kaplinski luuletust „Ma palun jõe eest ...“ ja Henrik Visnapuu luuletust „Tulelend“ ning projektsioonides Pirosmanni loomingut.

AIVAR TOMMINGAS





TIIT PALU

BRECHT!

Piisab selle lööva ja rämeda kõlaga nime mainimisest ning igal kirglikul teatritegijal hakkab süda kiiremini tuksuma.

Bertolt Brecht oli kahtlemata 20. sajandi mõjukaim teatriuundaja, kes viis ideid ka ellu ning sõnastas oma teatriideoloogia esseedes. Paljusid nendest on võimalik lugeda ka eesti keeles.

Brecht soovis vabastada teatri psühholoogia kammitsatest. Ta pidas tundest tähtsamaks mõtet. Õnneks oli tal võimalik teha lavastusi koos Saksamaa parimate psühholoogilise teatri meistritega, kes teoreetikust lavastaja mõtted rahulikult ära kuulasid ja need siis endile omaste vahenditega ellu viisid.

Brecht elas huvitava elu. Temas oli ürgjõudu, mis aitas ennetada ebameeldivusi ja leida varju, kus keskenduda oma unistusele teatrist, mis muudab maailma.

Iga noor inimene, kui temas on pisutki rahulolematust käibivate elutõdede suhtes, leiab Brechtilt palju tuge.

KRIIDIRING!

„Kaukaasia kriidiring“ kõlab maagiliselt. Kunagi olin veendunud, et sel on kindel seos geoloogiaga: kuskil Kaukaasias paljastab maapõu kriidiajastu (100 miljonit aastat tagasi) saladused ja sealt saavad alguse mastaapsed seiklused.

Hiljem selgus, et kriidiringi kujund tuleneb Saksa ekspressionisti Klabundi näidendist „Kriidiring“ (1924), kes omakorda laenas süžee Hiina Yuani dünastia (1206–1368) aegsest teatritekstist.

Näidendi tõlge eesti keelde valmis umbes kümnendi eest. Selle lavale toomisest on möeldud mitmes teatris, kuid see on seni jäänud rangete nõuete taha, mille järgi oli ette nähtud kasutada Ida-Saksa päritolu helilooja Paul Dessau kirjutatud muusikat kindlas seades ja ettenähtud orkestrikoosseisuga.

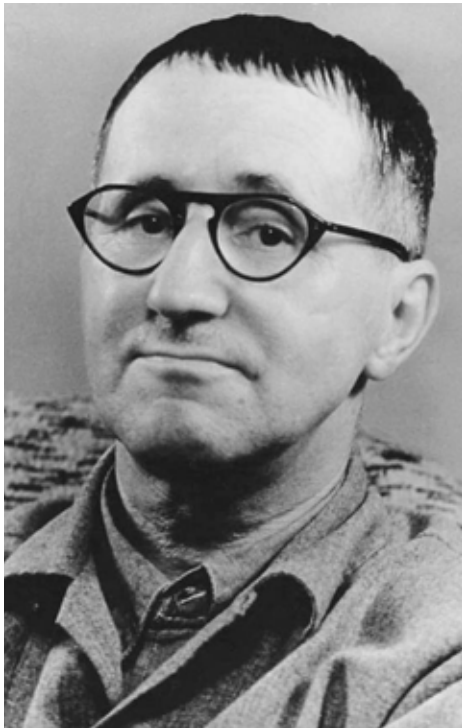
KANTŠELI!

Gija Kantšeli on maailmakuulus gruusia helilooja, keda Eestis hästi tuntakse ja armastatakse. Ta on kirjutanud palju ka teatri- ja filmimuusikat.

1960ndatest tänaseni teeb ta koostööd gruusia lavastaja Robert Sturuaga. 1975. aastal kirjutas ta muusika Sturuu lavastusele „Kaukaasia kriidiring“.

Kasutame lavastuses nii Kantšeli selle lavastuse jaoks kirjutatud muusikat kui tema muud loomingut. Saime selleks loa nii Brechti pärandi haldajalt kui ka Gija Kantšelilt endalt.

Tiit Palu, lavastaja



Bertolt Brecht (1898–1956)

oli saksa lavastaja, näitekirjanik ning luuletaja, eepilise teatri kontseptsiooni looja, üks 20. sajandi põnevamaid teatrimaastikul tegutsejaid. Peter Brooki väitel oli Brecht 20. sajandi teatri võtmekuju.

Tulevane teatrimees sündis Baierimaal Augsburgis, tema sünnimajas asub tänapäeval Brechti muuseum. Brechti ema Sophie oli usutunnistuselt protestant, isa Berthold Friedrich Brecht kuulus aga roomakatoliku kirikusse. Tänu ema aktiivsele osalusele usuelus tundis Brecht väga hästi Piiblit ning kasutas neid teadmisi sageli ka oma loomingus. Brechti pere kuulus majanduslikult hakkama saavasse keskklassi, tema isa töötas paberiveskis ning sai 1914. aastal selle tegevjuhiks.

Huvi kirjanduse vastu tekkis varakult, noorukina kirjutas Brecht luuletusi, neist mõned jõudsid isegi trükki, kui autor oli 14-aastane. Õppimine teda liiga palju ei huvitanud ning Augsburgi gümnaasiumist tuli tal lahkuda antipatriootliku tooniga essee pärast, mis pani küsimärgi alla isamaa eest suremise kangelaslikkuse.

Brecht oli 16-aastane, kui puhkes Esimene maailmasõda. Esialgu sõjasse entusiastlikult suhtunud noormees muutis oma arvamust, nähes, kuidas tema klassikaaslased üksteise järel sõtta kadusid. Oma isa soovitusel läks Brecht 1917. aastal Müncheni ülikooli meditsiini õppima ja võttis stuudiumi ajal osa ka Arthur Kutscheri teatriseminaridest. Seminaride mõjul otsustas Brecht näidendi kirjutada ning 1918. aastal valmiski Brechti esimene draamateos „Baal“, mis räägib karismaatilisest poeetist-kurjategijast. 1918. aasta oktoobris õpingud katkesid ning Brecht kutsuti sõjaväeteenistusse – ta sattus tagasi Augsburgi ja töötas sõjaväehospidalis. Paar kuud hiljem sõda lõppes. Sel perioodil kirjutas Brecht oma teise näidendi „Trummid öös“ (*Trommeln in der Nacht*, 1919), mis räägib sõdurist, kes koju tagasi pöördudes avastab, et tema kallim on kihlunud sõjaspekulandiga. See oli Brechti näidenditest esimene, mis lavale jõudis ning samal ajal said alguse ka tema teatriteoreetilised eksperimendid: nimelt tõi ta saali loosungid, mis kutsusid publikut üles end emotsionaalselt mitte mõjutada laskma. „Trummid öös“ esietendus Müncheni Kammerteatris 1922. aastal ning selle näidendi eest sai Brecht Saksamaa kõrgeima

draamakirjandusele antava auhinna – Kleisti preemia. Sel moel sattus väga algaja kirjanik Brecht otsemaid tähelepanu keskmesse. Samal aastal abiellus noor näitekirjanik ooperilauljanna ja näitlejanna Marianne Zoffiga. Nende tütrest Hanne Hiobist, kes sündis 1923. aastal, sai kuulus saksa näitlejanna.

1923. aastal jõudis lavale Brechti esimesena kirjutatud näidend „Baal“. Proovides osalenud John Fuegi on kirjeldanud Brechti töömeetodit prooviperioodi ajal: „Tüüpiline Brechti toimumisviis Leipzgis prooviperioodi ajal, mis tegelikult muutus tema praktikaks terve elu jooksul, olid individuaalsed proovid näitlejatega väljaspool formaalset tööaega ning kirja pandud teksti eiramine. Iga päev vaadati tekst värske pilguga üle ning lavastaja Brecht kaebas (osalt naljaga, ent veidi ka tõsiselt) kirjanik Brechti peale: „Kuidas saab keegi sellist paska kirjutada?“ Ta kirjutas uued repliigid, uued stseenid, uued vaatused ning nõudis, et need kohe selgeks õpitaks.“

1924. aastal kolis Brecht Berliini ning jätkas seal oma teatrikarjääri. Paari aasta jooksul tõi ta lavale mitmeid uusi näidendeid, nende hulgas oli ka „Kolmekrossiooper“ (*Der Dreigroschenoper*, 1928), millest sai suur hitt Saksa teatrimaastikul ning mis kuulub tänini Brechti tuntuimate tekstide hulka. Selle teose valmimisel tegi Brecht koostööd helilooja Kurt Weilliga. Ilmus ka Brechti esimene luulekogu „*Die Hauspostille*“ (1927), mis võitis kirjandusauhinna. Brechti kuulsus aina kasvas ning temas endas tekkis üha suurem huvi poliitika vastu. 1927. aastal alustas ta Karl Marxi „Kapitali“ uurimist ning 1929. aastal võttis omaks kommunismiideed. Poliitilised veendumused jõudsid kohe ka tema loomingusse. Uus Brechti ja Weilli koostöö, näidend „Mahagonny linna tõus ja langus“ (*Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny*, 1930) põhjustas Leipzigi esietendusel aastal 1930 paraja mürani, publiku hulgas olevad natsid protesteerisid nähtu vastu häälekalt.

1929. aastal abiellus Brecht näitlejanna Helene Weigeliga (lahutus Marianne Zoffist oli toimunud 1927. aastal), kellega neil selleks hetkeks oli juba ühine poeg Stefan. Paaril sündis ka tütar Barbara, kellest (nagu Brechti esimesestki tütrest) sai näitleja.

1933. aasta veebruaris, kui natsid Saksamaal võimule tulid, katkes Brechti karjäär järsult. Samal ööl, kui Saksamaa Riigipäevahoone maani maha põles, lahkus Brecht koos perega ettenägelikult Saksamaalt ning sõitis Prahasse. Brechtilt võeti tema Saksa kodakondsus, tema raamatud keelati Saksamaal ära ning kui keegi julges mõne Brechti näidendi lavale tuua, katkestas etenduse politsei sekkumine.

Eksiilis olev Brecht sõitis Prahast Viini, Viinist Zürichisse ja sealt edasi Taani ja Soome, kus elas hulk aega eesti-soome kirjanikule Hella Wuolijokile kuuluvas villas. Brecht ja Wuolijoki kirjutasid koos näidendi „Härra Puntila ja tema sulane Matti“ (*Herr Puntila und sein Knecht Matti*, 1940). Oodates sissesõiduvisat USAsse kirjutas Brecht sel perioodil ka näidendid „Ema Courage ja tema lapsed“ (*Mutter Courage und ihre Kinder*, 1939), „Hea inimene Sezuanist“ (*Der Gute Mensch von Sezuan*, 1941) ja „Arturo Ui tõus ja langus“ (*Der aufhaltsame Aufstieg des Arturo Ui*, 1941).

1941. aastal jõudis Brecht USAsse, asus elama Santa Monicas Californias ning üritas saada Hollywoodi stsenaaristik, ent tema ebatavalised kontseptsioonid tekitasid Hollywoodi produtsentides hämmingut ning teda ei võetud tõsiselt. Brechti ainus suhteliselt edukas film Hollywoodi-perioodil oli „*Hangmen Also Die*“ (Ka timukas sureb, 1943). Brechti USA-periood ei

kujunenud sugugi nii pikaks ja edukaks, nagu algul loodetud, 1947. aastal kutsusid ametivõimud kirjaniku ja teatrimehet aru andma tema kommunistlikust tegevusest. Kohtumise tagajärjel tekkinud meeleolu tõukas Brechti ostma lennupiletit Šveitsi ning õige pea pärast ülekuulamist lahkus ta Ameerikast, ootamata isegi ära oma näidendi „Galilei elu“ esietendust New Yorgis.

1948. aasta oktoobris, 15 aastat pärast eksili minekut, jõudis Brecht tagasi Saksamaale, asudes elama Ida-Berliini. Otsemaid lavastas ta *Deutsches Theateris* „Ema Courage“i. Järgmisel aastal asutas ta oma teatri nimega *Berliner Ensemble*. Brecht sai üsna kiiresti aru, et Saksa Demokraatlik Vabariik ei kujuta endast tema kommunismiideaalide kehastust ning läks tihti võimudega vastuollu. Tähelepanuväärne on, et Saksa DVs elaval Brechtil oli Austria kodakondsus (ta sai selle 1950. aastal), tal olid panagakontod vabas maailmas, mis tema elujärjele oluliselt kaasa aitasid, ning tema kirjutiste autoriõigustega tegeles Šveitsi firma. Ida-Berliini tänavatel sõitis Brecht ennesõjaaegse luksusliku DKW autoga.

Järgnenud Berliini-aastatel kirjutas ja lavastas Brecht mitmeid uusi näidendeid, ent ükski neist ei saanud nii kuulsaks kui tema varasemad tööd. Ka luuletaja Brecht tegutses neil aastatel üsna viljakalt. 1955. aastal pälvis Brecht Stalini Rahupreemia. Brecht suri 1956. aasta augustis südameataki tagajärjel. Väidetavalt jättis ta maha korralduse, et tema surnukehal tuleb süda pistodaga läbi lüüa.

On täheldatud, et surm aitas Brechti eduloole kaasa palju jõudsamalt kui elu. Kohe pärast Brechti matuseid algas Saksa DVs protsess, mille käigus tülikast kunstiinimesest vormiti peaaegu pühakulaadne kirjandusklassik ning Brechti kuulsus levis esialgu Lääne-Saksamaale ning sealt edasi laia maailma. Brecht on tänini väga loetav ja lavastatav autor.

Eesti teatrilavadele jõudis Brecht enne Teist maailmasõda, ent seejärel tekkis tema näidendite lavastamise pikem paus, mis lõppes alles pärast Brechti surma. 1957. aastal toimusid esmakordselt Moskvast Brechti teatri *Berliner Ensemble* külastused. Mängiti lavastusi „Ema Courage ja tema lapsed“, „Kaukaasia kriidiring“, „Trummid öös“ ning „Galilei elu“. Pärast sellist rehabilitatsiooni võis Brechti lavastada ka mujal Nõukogude Liidus. 1958. aastal jõudiski Tallinna Draamateatris lavale Voldemar Panso lavastus „Härra Puntila ja tema sulane Matti“. Brechti lavastamise keeld oligi omajagu kummaline, sest tema poliitilised vaated sobisid Nõukogude Liidu ideoloogiliste seisukohtadega hästi kokku. Väidetavalt oli lavale sobimatuse põhjuseks hoopis Nõukogudemaal pjedestaalile tõstetud Stanislavski teatriteoreetiliste seisukohtade diametraalne erinevus Brechti teatrinägemusest.

Brechti sai 20. sajandi teisel poolel üks mõjukamaid teatrimehi, kelle teooriad mõjutasid nii dramaturge, lavastajaid kui kunstnikke terves maailmas. 1949. aastal ilmus tema olulisim teatriteoreetiline teos „Väike teatriorgan“ (*Kleines Organon für das Theater*, 1972). Brechti näidendid olid algusest peale väga publikumenukad, selles menuses olid peale loomingu enda osalised ka alatasa Brechti ümber tekkinud skandaalid, tema äärmuslikud ideoloogilised seisukohad ja loomingu omistatud kõrged auhinnad.

Brechti teater kasutas väga vähe dekoratsioone või ei kasutanud neid üldse, vajalikku infot jagasid laval plakatid. Iga hinna eest püüti vältida teatris nii tavapärase illusiooni tekkimist. Seetõttu olid kogu kasutatav lavatehnika ja valguspark avalikult publiku ees, tehnilised töötajad,



kes tavaliselt jäävad saalist vaadates nähtamatuks, toimetasid laval täiesti varjamatult. Brechti teatri näitlejad kandsid sageli maske ning nende eesmärk polnud mitte tegelaseks ümberkehastumine, vaid tegelase esitamine. Brecht kasutas palju teatraalseid võtteid ja groteski, tema lavateosed koosnesid erinevatest kokku monteeritud stseenidest. Brechti teatrit nimetatakse ka „eepiliseks teatriks“. Brecht väitis oma eesmärgi olevat publik lavastusest distantseerida – tekitada sisseelamisefekti asemel loo objektiivse vaatlemise võimalus. Samas kannavad paljud Brechti kirjutatud tekstid endas väga suurt emotsionaalset laengut ning neis on melodramaatilisi elemente („Ema Courage ja tema lapsed“, „Kaukaasia kriidiring“). Eepilise teatri kõige eredamaks näiteks peetakse Brechti kuulsaimat näidendit „Kolmekrossiooper“ (adaptsioon John Gay „Kerjuste ooperist“, 1728), kus Brecht viis tegevuse 17. sajandi Inglismaale, ent kritiseeris loo kaudu kaasaegset kapitalistlikku süsteemi. Näidendi erinevaid stseene eristavad laulud, mis aitavad lõhkuda illusiooni ning sageli on meloodia, sõnad või näidendi situatsioon omavahel vastuolus. Seda taotluslikku loo jutustamist lõhkuvat meetodit on hakatud kutsuma „võõritusefektiks“. Brechti eepilise teatri eesmärk oli ärgitada vaatajaid tegutsema, ta pöördus nende mõistuse, mitte südame poole.



JAANUS TEPOMEES
ANDRES MÄHAR

Näidend „Kaukaasia kriidiring“

Näidend valmis Brechti eksiliaastatel USAs 1944. aastal ning esietendus 1948. aastal Carletoni kolledžis Minnesotas üliõpilasteatri lavastusena. Esimene esietendus professionaalses teatris toimus Philadelphias. Saksamaa esietendus toimus alles 1954. aastal, esitajaks *Berliner Ensemble*.

„Kaukaasia kriidiring“ on Brechti tuntumaid näidendeid ning ka üks kõige sagedamini lavastatavaid saksakeelseid näidendeid maailmas. Näidend põhineb Brechti varem kirjutatud lühilool, mis kannab pealkirja „*Der Augsburger Kreidekreis*“ (Augsburgi kriidiring), mis omakorda on algtõuke saanud hoopis 14. sajandil elanud hiina kirjaniku Li Hsing-Tao näidendist „Kriidiring“ (hiina näidendit on 1957. aastal lavastatud Ugala teatris). Brechti näidendiga on seotud ka Piiblist pärit lugu kuningas Saalomonist, kes mõistis kohut lapse pärast tülitsevate naiste vahel, kes mõlemad väitsid end olevat lapse ema.

Brechti näidendil on originaalis ka proloog – tegevus on asetatud Teise maailmasõja järgsesse Nõukogude Liitu, kus kahe Kaukaasia mägikülakese kolhoosnike vahel puhkeb vaidlus. Laulik Arkadi Tšehidze jutustab neile loo kriidiringist. Väga sageli – nagu praegugi – lavastatakse seda näidendit siiski ilma proloogita.

Näidendi tegevus toimub Gruusias. Brechti tegelased on grusiinid ja kannavad gruusia nimesid ning tekstis kõlab ka Gruusia pealinna Thbilisi nimi. Nuka linn, kus tegevus toimub, on tänapäeval Aserbaidžani koosseisus, ent keskajal kuulusid need alad Gruusiale. Brechti draamat on Gruusia teatris tihti lavastatud. Tõeliselt legendaarseks kujunes „Kaukaasia kriidiringi“ 1975. aasta versioon, mille tõi lavale gruusia teatri suurkuju Robert Sturua. Selle lavastuse sünni ajal oli tema õpilaste hulgas ka Avtandil Varsimašvili, kelle tõlgendust näidendist sai eesti publik 2018. aasta kevadel näha Tartus Vabaduse Festivalil. Robert Sturua legendaarsele lavastusele kirjutas muusika kaasaja Gruusia klassikalise muusika tuntuim helilooja Gija Kantšeli, kellelt saadi luba kasutada seda muusikat ka Vanemuise lavastuses.



MARIAN HEINAT
EUGEN TAMBERG



PIRET KRUMM, REIMO SAGOR



KARL LAUMETS
MARIAN HEINAT



OTT SEPP
JAANUS TEPOMEES
PIRET KRUMM

Brecht ja Eesti

Bertolt Brechti „Kaukaasia kriidiringil“ on huvitav seos Eestiga. Nimelt sattus Brecht oma eksiliaastatel Soome ning elas 1940. aastal Helsingi lähistel Marblebäcki mõisas Eesti päritolu soome kirjaniku Hella Wuolijoki (neiuna Murrik) juures, kirjutades seal Wuolijoki käsikirjast „Saepuruprintsess“ inspiratsiooni saades näidendi „Härja Puntila ja tema sulane Matti“. Hella Wuolijoki juures tutvus Brecht ka tema 1914. aastal ilmunud eesti rahvalauludel põhineva regivärsilise sõjapoeemiga „Sõja laul“, mis Bertolt Brechti ja tema sekretäri Margarete Steffini abiga saksa keelde tõlgiti. Tõlketöö juures abistades tutvus Brecht eesti rahvalauludega ning uurijad on kindlaks teinud, et neid tekste kasutas ta „Kaukaasia kriidiringile“ laule luues. Vanemuise praeguses lavastuses neid laule ja laulutekste küll ei kasutata, kuna see olnuks võimalik ainult koos tookord kirjutatud Paul Dessau muusikaga, mis antud lavastuse kontseptsiooniga ei sobinud.

Rahvalaulu tekst, mida Brecht näidendis kasutas, on aga eesti keeles tuntud pealkirjade all „Sõjalaul“ või „Venna sõjalugu“. „Kaukaasia kriidiringis“ laulab seda Gruše Vachnadze, mõeldes oma rindel olevale peigmehele Simon Chachavale.

*Õde venda õpetama:
Veli ella vellekene
Kui sa saad sõtta minema,
Ära sõida sõja eessa,
Ära sõida sõja taga,
Ees on tuli punane,
Taga on suitsu sinine
Sõida sõja keskeella,
Ligi lipu kandejada.
Esimesed heidetakse,
Tagumised tapetakse,
Keskmised koju tulevad.*

Brechti mastaapi kirjanike tekstidega tegelevad kirjandusteadlased üle maailma. Esialgu avaldas inglise uurija J. M. Ritchie uurimuse, kus väitis, et Brecht on nende laulude puhul saanud inspiratsiooni aserbaidžaaani folkloorist. Mõne aja pärast vaidlustas väite uurija Friedrich Ege ning väitis esimesena, et tegu on eesti rahvalauluga. Tema väidet kinnitab ka hiljem leitud katke Bertolt Brechti päevikust, kus on sissekanne aastast 1940, mis kirjeldab Wuolijoki vahendusel eesti rahvalauludega tutvumist ning nende tõlkimist. Sama rahvalaulu motiivi on „Kalevipojas“ kasutanud ka Fr. R. Kreutzwald.

REIMO SAGOR





Olulisemad Brechti tekstide lavastused Eestis:

- „Kolmekrossiooper“ (Estonia, 1930)
- „Kolmekrossiooper“ (Vanemuine, 1934)
- „Kolmekrossiooper“ (Tallinna Töölisteater, 1937)
- „Härra Puntila ja tema sulane Matti“ (Draamateater, 1958)
- „Galilei elu“ (Vanemuine, 1961)
- „Ema Courage ja tema lapsed“ (Draamateater, 1962)
- „Kolmekrossiooper“ (Vanemuine, 1964)
- „Hea inimene Sezuanist“ (Rakvere Teater, 1965)
- „Švejk Teises maailmasõjas“ (Vanemuine, 1967)
- „Mees on mees“ (Ugala, 1967)
- „Brecht ja seitse surmapattu“ (luuleõhtu, Vanemuine, 1972)
- „Ema Courage ja tema lapsed“ (Vanemuine, 1975)
- „Kolmekrossiooper“ (Endla, 1975)
- „Härra Puntila ja tema sulane Matti“ (Vanemuine, 1981)
- „Mees on mees“ (Endla, Lavakunstkateedri XII lennu diplomilavastus, 1985)
- „Švejk Teises maailmasõjas“ (Vanalinnastuudio, 1985)
- „Härra Puntila ja tema sulane Matti“ (Draamateater, 1994)
- „Kolmekrossiooper“ (Tallinna Linnateater, 1997)
- „Ema Courage ja tema lapsed“ (Teater NO99, 2016)

Teatrijuht Toomas Peterson

Draamajuht Tiit Palu

Muusikajuht Paul Mägi

Balletijuht Mare Tommingas

Lavastusala juht Rait Randoja

Lavatehniline meeskond Rello Lääts, Sergei Kornev, Martin Remmelgas, Keijo Sepp, Sergei Ivanov, Mart Visnapuu, Aigar Kikkas, Reigo Harkmann, Andre Luik, Jorgen Oras

Dekoratsiooniala Marika Raudam, Mait Sarap, Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Jane Aus, Leenamari Pirn, Terje Kiho, Taavi Kask, Armin Luik, Aleksander Karzubov, Indrek Ots, Mart Raja, Tarvo Vassil, Arvo Vassil, Eino Reinapu

Grimm ja soengud Anne-Ly Randoja, Maarja Lõbu, Mare Kuul

Kostüümiala Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt, Ljubov Guzun, Ivi Vels, Heli Kruuse, Luule Luht, Tia Nuka, Kaire Arujõe, Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Elli Nõps, Kertu Lepasaar, Irina Medvedeva, Hanna Annok, Marit Reinmets, Olga Vilgats, Natalja Malinen, Juta Reben, Toomas Vihermäe, Malle Värno, Henn Laidvee

Riietajad Maris Plado või Eva Kõiv

Rekvisiidiala Liina Martoja, Kärt Paasik, Annaleena Adamson, Kaie Uustal, Paula Palmiste, Mirka Porrassalmi

Valgustusala Andres Sarv, Tõnu Elmra, Tõnis Järs, Kaspar Aus, Andrus Treier, Villu Adamson, Madis Fuchs, Tauri Kõtsi

Heli- ja videoala juht Andres Tirmaste

Helimeistrid Kalev Kääpa, Karl Lomp

Videomeistrid Andreas Kangur, Juho Porila

Kavalehe koostas Anu Tonts

Kavalehe kujundas Katrin Kelpman

Kavalehe fotod Maris Savik

Kaane- ja plakatifoto Maris Savik

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti. Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks.

Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X /

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X

Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:

Olga Aasavit, Andrus Ansipit, Mart Avarmaad, Alar Kroodot, Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni, Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

kinema **KIA** | autospirit

Ametlik hotellipartner Tartus



Ametlik hotellipartner Tartus



Ametlik hotellipartner Tallinnas



Postimees



KULTUURIMINISTEERIUM



AS GIGA on Vanemuise Sümfooniaorkestri Kassitoome tasuta suvekontserdi peasponsor.

Laia ja kaasaegse repertuaariga Kia Sportage



SPORTAGE



The Power to Surprise

Kia Sportage repertuaaris on kõik tänapäevastele mugavus- ja turvastandarditele kohane varustus.



Lisaks rikkalikule varustusele annab Kia kaasa kindlustatud kvaliteedi, autotööstuse juhtiva 7-aastase garantii, mis on välja teenitud karmile kontrollile alluvate usaldusväärsuse ja vastupidavuse testide tulemusena. Auto Bilt küsitluste järgi on mitmel aastal järjest Kia olnud nii kliendirahulolu, usaldusväärsuse kui pikaajalise kvaliteeditaseme osas kõrgeimal positsioonil Euroopa turu 20 juhtiva autotootja seas.

Kia 7-aastane/150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele. Kütusekulu (l/100 km)/CO₂ (g/km): linnas alates 5,2/137, maanteel alates 4,5/126, keskmine alates 5,6/133. Kütusekulu on määratud NEDC testiga.

autospirit

Proovisõit on väärt kogemus!

Autospirit Tartu – Turu 47, tel 734 1126, tartu@autospirit.ee

Kinema
avab ukse
teatrielamusele!





vanemuine.ee